

De danske kalve skal blive herhjemme

Opråb!

Mange kvægbrugere står lige nu i en vanskelig situation. Høje priser og stærk efterspørgsel fra udlandet – særligt Holland – gør eksport af småkalve til et attraktivt valg. Samtidig har nogle producenter, især med kalve fra salmonella niveau 2-besætninger, reelt begrænsede afsætningsmuligheder herhjemme.

I bestyrelsen for Sektor Kvæg anerkender vi kompleksiteten i den aktuelle situation. Netop derfor er der behov for et klart fælles mål: På længere sigt skal sektoren kunne regne med, at kalvene i videst muligt omfang bliver i Danmark. Det er en forudsætning for at få fuld effekt af den nye beregningsmodel og skabe de bedst mulige rammer for hele værdikæden.

Med et samlet Kvægpolitisk Forum i ryggen opfordrer vi derfor til, at flere kalve fastholdes i Danmark og opfedes og slagtes herhjemme. Et stærkt hjemmemarked forudsætter, at kalvene i videst muligt omfang bliver i landet – også i en tid med attraktive eksportmuligheder.

Den nye beregningsmodel understøtter netop denne udvikling. Her belønnes indsatsen hele vejen fra insemineringsvalg til færdigt slagtedyr. Kvalitet og omhu i produktionen skal kunne betale sig – men kun hvis værdikæden hænger sammen, og kalvene forbliver i Danmark.

Samtidig er der i dag en gruppe kalve, herunder særligt Jerseykalve og de svageste Holstein-kalve, som har meget lav eller ingen værdi i markedet. Den nye beregningsmodel skal være med til at synliggøre værdien af kvalitet og løfte disse kalve, men det kræver, at hele værdikæden er med. Både mælke- og slagtekalveproducenter skal være med til at skabe

rammerne for, at også disse kalve kan indgå i en dansk produktion på konkurrencedygtige vilkår. For producenter med kalve i niveau 2-besætninger kan eksport i dag være den eneste mulighed – men det må være midlertidigt. Når rammerne er på plads herhjemme, skal vi kunne stå sammen om at fastholde kalvene i Danmark. Det kræver, at vi tager et langt, sejt træk for at opbygge et stærkt og profitabelt hjemmemarked med en solid værdikæde fra inseminering til opfødning og slagt.

Der arbejdes intensivt på at finde holdbare løsninger for kalve fra niveau 2-besætninger, og flere pilotprojekter er allerede i gang. Målet er at dokumentere, at disse kalve kan håndteres sikkert i Danmark uden øget smittespredning og dermed bane vejen for fremtidige justeringer af reglerne.

Jesper Arnth, formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg

Tiltag skal styrke markedet:

- **Beregningsmodel**, der understøtter mere retvisende prissætning og belønner kvalitet gennem hele værdikæden
- **Pilotprojekt i 2026**, hvor kalve fra salmonella niveau 2-besætninger opfedes i Danmark under skærpede smittebeskyttelseskrav
- **Øget anvendelse af krydsningskalve** og større fokus på bevidst tyrevalg, hvor egenskaber som foderudnyttelse, klimaaftryk og kødkvalitet får større betydning for kalvens værdi
- **Styrket kalvemanagement** med fokus på sundhed, tilvækst og dyrevelfærd
- **Bedre udnyttelse** af den danske kvægdatabase og datagrundlag

Vi besidder en unik styrke i Danmark gennem vores kvægdatabase. Den skal vi bruge aktivt til at sikre en fair og gennemsigtig handel. Når mange dyr forlader landet, svækker det vores mulighed for at opretholde en stærk værdikæde fra avl til slagt – og samtidig går vi glip af værdifulde data til den videre udvikling af erhvervet.

Et stærkt hjemmemarked for kalve kræver en fælles indsats. Det forudsætter viljen til at prioritere bæredygtighed, sundhed og værdiskabelse på den lange bane – også når kortsigtede alternativer kan virke attraktive.

Overvågning fandt BVD-udbrud

En rutinemæssig tankmælksprøve satte gang i udredningen af et BVD-udbrud i en dansk malkekvægsbesætning. Sagen er beskrevet i årsrapporten for Overvågning af smitsomme kvægsygdomme 2025.

En ikke-negativ tankmælksprøve blev i 2025 starten på en sag, som ingen mælkeproducent ønsker at stå i. Prøven kom fra en besætning med godt 800 køer, og overvågningen gav mistanke om BVD. Efterfølgende blev der påvist BVD-virus i besætningen.

Danmark har været officielt fri for BVD siden 2022. Derfor vakte fundet opmærksomhed i både besætningen og programmet for overvågning af smitsomme kvægsygdomme.

"Overvågningen fangede et signal i tankmælken, som satte udredningen i gang. Men

sagen viser også, at vi hele tiden skal spørge os selv, om overvågningen er indrettet rigtigt til det kvægbrug, vi har i dag," siger Malene Budde, kvægfagdyrlæge hos SEGES Innovation og en del af overvågningen.

Overvågningen skal følge med

Alle danske kvægbesætninger overvåges for blandt andet BVD, IBR og Salmonella Dublin via tankmælk eller slagteblod. For mælkeleverende besætninger bliver tankmælken undersøgt for BVD og Salmonella Dublin fire

gange om året. I 2025 blev der analyseret 8.885 tankmælksprøver for BVD.

Principperne bag overvågningen er ved at blive moderniseret. Dansk kvægbrug har ændret sig markant, siden overvågningen sidst blev opdateret for mere end 20 år siden. Besætningerne er større, og der er mere trafik mellem mange ejendomme.

"Når strukturen i kvægbruget ændrer sig, skal overvågningen også udvikle sig. Det handler ikke nødvendigvis om at tage flere prøver, men om at bruge prøverne klogt og målrette indsatsen der, hvor risikoen er størst," siger Malene Budde.

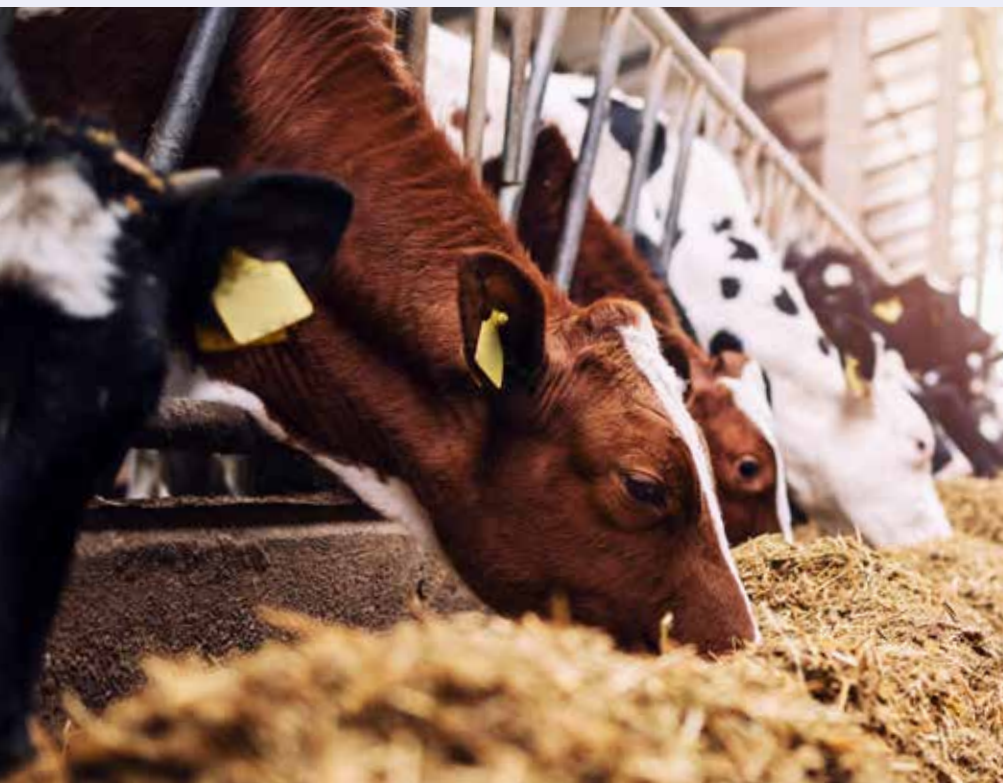
I 2025 blev der også fundet en anden besætning med mistanke om BVD. Her fandt man få antistofpositive dyr, men ingen dyr med aktiv virusmitte. De drægtige dyr, der potentielt kunne bære et smittefarligt foster, blev slagtet. Mistanken blev ophævet i begyndelsen af 2026.

I den store besætning var situationen mere alvorlig. Her blev der påvist både akut smittede dyr og PI-dyr. PI-dyr er kalve, der er blevet smittet som fostre. De kan udskille virus hele livet og dermed holde smitten i gang.

Derfor er besætningen i gang med en sanering, hvor PI-dyr bliver fundet, isoleret og udsat. Også drægtige dyr, der kan kælte med en PI-kalv, bliver slagtet som en del af saneringen. Sagen har betydet, at den BVD-frie

Da BVD-udbruddet i Esbjerg blev opdaget, var det som et led i den systematiske overvågning af smitsomme kvægsygdomme.

Foto: SEGES Innovation

Dyrlægen styrkede ombygningen

Når stalden eller tankrummet alligevel skal bygges om, er det oplagt at få dyrlægen med fra starten. Hos I/S Gårestrupgaard gav det konkrete løsninger til bedre smittebeskyttelse.

Når der er gang i en ombygning, er der ofte fokus på plads, arbejds gange og økonomi. Men for mælkeproducenter er det også et godt tidspunkt at se på smittebeskyttelsen. Det oplevede Svend Svendsen, der driver I/S Gårestrupgaard med sin bror.

Efter et møde om smittebeskyttelse hos Vendsyssel Landdyrlæger tog han fat i Kamilla.

"Vi kunne se, at vi skulle gøre noget ved smittebeskyttelsen. Jeg spurgte derfor

Kamilla, om hun ville komme ud og tage en snak om, hvad vi kunne gøre," siger Svend Svendsen.

Samtalen begyndte i tankrummet. Den gamle mælketank var fjernet, fordi gården havde fået en silotank udenfor. Derfor var der plads i et rum, der før var bundet op på mælk.

"Det var et stort rum, som vi godt kunne udnytte bedre. Kamilla hjalp os med at se,

hvordan vi kunne lave et forrum med plads til skifte af fodtøj, samt en ren og en beskidt side, hvilket kunne optimere vores smittebeskyttelse. Desuden få lavet et separat rum til afhentning af mælken efter forskrifterne fra Arla," siger han.

Små ændringer gør en forskel

Et andet punkt var DAKA-pladsen. Den er flyttet væk fra ejendommen, så DAKA-bilen ved afhentning ikke krydser den vej, hvor foderblanderen kører.

For Kamilla Munk er pointen, at smittebeskyttelse bliver stærkere, når den tænkes ind, før løsningerne er færdige.

"Når jeg bliver inviteret med tidligt, kan vi ofte finde enkle løsninger, der passer til

Scan QR-koden
og hent rapporten

status for Esbjerg Kommune er suspenderet indtil udgangen af maj.

Smittebeskyttelse er hverdagsarbejde

De to omtalte besætninger ligger begge i Region Syd, men med mere end 50 kilometer imellem sig. Der blev ikke fundet en smittetætsammenhæng mellem dem. I den smittede besætning blev der påvist en virusvariant, som ikke tidligere er fundet i danske kvægbesætninger. Det peger på, at smitten kan være kommet fra udlandet.

Fri status er ikke det samme som nul risiko. Der importeres kun få dyr til Danmark, men direkte dyrekontakt, flytning af dyr og indirekte smitteveje som personer, transportere og udstyr skal fortsat tages alvorligt.

"Overvågningen kan hjælpe os med at opdage smitte, men den kan ikke stå alene. God smittebeskyttelse på ejendommen er afgørende, hvis vi skal fastholde Danmarks status og undgå, at sygdomme som BVD får fat igen," siger Malene Budde.

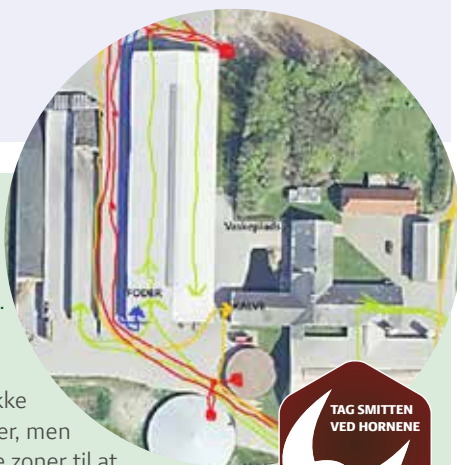
"Det er bedre at undersøge en mistanke én gang for meget end én gang for lidt. BVD-sagen viser, at overvågningen har en vigtig funktion, men også at vi skal blive ved med at udvikle den," siger Malene Budde og tilføjer, at den daglige sygdomsovervågning som landmand og besætningsdyrlæge står for, er dog det allervigtigste led i kæden.

At sørge for, at DAKA-bilen ikke krydsede foderblandere bane var en af øvelserne.
Foto: Kamilla Munk

hverdagen. Det handler ikke altid om store investeringer, men om at få de rene og urene zoner til at give mening," siger Kamilla Munk.

"Hun havde billeder med af, hvordan andre havde gjort. Det var en god proces, hvor vi fik vendt, hvordan vi gør i dag, og hvad vi kan gøre anderledes," siger Svend Svendsen.

Hans råd til andre mælkeproducenter er klart: "Få dyrlægen med fra starten. Også ved mindre ombygninger. Der er meget salmonella rundt omkring, og det vil vi gerne undgå," siger Svend Svendsen.

Gode indlæg begynder hos dig

Arbejdet med næste års Kvægekongres er skudt i gang. Nu skal forslag fra staldgangen være med til at skabe et program, der rammer det, der fylder hos jer.

Hvad skal du have med hjem fra næste års Kvægekongres?

Det spørgsmål er SEGES Innovation og Landbrug & Fødevarer Kvæg nu i gang med at finde svar på. Arbejdet med programmet begynder allerede nu, fordi de bedste indlæg kræver tid til at finde den rigtige vinkel og de oplægsholdere, der kan gøre viden konkret og brugbar.

Kvægekongres er et stort fagligt mødested for kvægbruget. Her mødes kvægproducenter, rådgivere, dyrlæger, virksomheder og organisationer til indlæg, debat og inspiration.

"Vi samler idéer ind tidligt, fordi et stærkt program ikke opstår af sig selv. Der skal arbejdes med vinklerne, og vi skal finde de oplægsholdere, der er de bedste til at servere budskabet," siger Rikke Ingeman Svarrer, eventchef hos SEGES Innovation.

Programmet skal afspejle bedrifterne

Processen er lige skudt i gang. Der bliver samlet forslag ind fra alle hjørner af kvægsektoren.

Det kan være idéer om sundhed, fodring, management, ledelse, økonomi, teknologi, dyrevelfærd, klima, miljø eller andre emner, hvor der er ny viden, praktiske erfaringer eller behov for fælles debat.

Ifølge Rikke Ingeman Svarrer er målet ikke bare at samle mange idéer, men at finde de forslag, der kan blive til indlæg med værdi for deltagerne.

"Vi leder efter emner, hvor producenterne kan se sig selv og få værdi med hjem til egen bedrift. Det kan være ny viden fra forskning og forsøg, men også erfaringer fra hverdagen i stalden, som andre kan lære af," siger hun.

Også Jesper Arnth, formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg, opfordrer kvægproducenter til at byde ind.

"Kvægekongres er vores fælles faglige samlingspunkt. Hvis du går med en idé til et emne, en debat eller en praktisk erfaring, som andre kan lære af, så send den ind. Jo flere gode forslag vi får, jo stærkere bliver programmet," siger Jesper Arnth.

Rikke Ingeman Svarrer håber, at mange vil bruge muligheden.

"Når producenterne deler det, der optager dem, får vi det bedste grundlag for at lave et program, der både giver overblik, inspiration og noget konkret med hjem til bedriften," siger hun.

Send dine idéer til Rikke Ingeman Svarrer på ris@seges.dk – så kommer de med i overvejelserne.

Grovfoderekskursion 2026:

Ny kvælstofregulering stiller skarpt på grovfoderstrategien

Grovfoderekskursion 2026 stiller skarpt på, hvordan mælkeproducenter kan tilpasse grovfoderstrategien, når kvælstofreguleringen ændrer rammerne.

Hvordan sikrer man en effektiv mælkeproduktion, når nye krav til kvælstofudledning presser grovfoderet? Det spørgsmål er omdrejningspunktet, når SEGES Innovation inviterer til Grovfoderekskursion 11. juni 2026 på Ilsø Søndergaard ved Nibe.

Bedriften ejes af Lene og Torben Niss Sørensen og har 600 køer, høj selvforsyningsgrad og fokus på driftsledelse. Derfor er Ilsø Søndergaard et oplagt sted at se, hvordan grovfoder, fodring og kvælstofudnyttelse kan tænkes sammen.

Den nye kvælstofregulering udfordrer mange steder kombinationen af majshelsæd og kløvergræs. Det gælder også på Ilsø Søndergaard, som afvander til Halkær Bredning, hvor reduktionskravet er højt.

Fra mark til mælk

På ekskursionen bliver der fokus på at tilpasse strategien. Det handler om mere kløvergræs, græsblandinger med urter, placering af gylle og majsdyrkning med lavere udvaskning. Samtidig vises gyllenedfældere og løsninger til placering af næringsstoffer.

"Den nye regulering stiller større krav til helheden i bedriften. Det handler ikke kun om at reducere kvælstoftab, men om at optimere hele systemet fra mark til mælk," siger landmand Torben Niss Sørensen.

"Vi arbejder målrettet på at finde løsninger, der både giver god økonomi og lever op til kravene."

TILMELD
DIG NU!

Vi ses til
Grovfoderekskursion
den 11. juni 2026 på
Ilsø Søndergaard

Grovfoderstrategien er i højsædet på årets grovfoderekskursion.
Foto: SEGES Innovation

Ifølge chefkonsulent Torben S. Frandsen fra SEGES Innovation bliver teorien omsat til praksis.

"Vi samler de vigtigste faglige temaer ét sted og viser dem under virkelige driftsforhold. Det giver mælkeproducenterne et solidt grundlag for at vurdere, hvad der er relevant på egen bedrift."

"Det er ofte i dialogen ude i marken eller ved plansiloen, at de gode løsninger opstår. Grovfoderekskursionen er en unik mulighed for at dele viden på tværs af bedrifter."

Programmet spænder fra kvælstofeffektiv fodring og grovfoderkvalitet til dyrkningssystemer.

Sommeren står for døren:

Husk de gode rutiner for smittebeskyttelse

Skal du eller dine ansatte ud at rejse i sommerferien? Så er det vigtigt at være opmærksom på karantæner reglerne, inden I går i stalden igen efter ferien.

Der er aktuelt udbrud af mund- og klovesyge (MKS) i flere lande, herunder Grækenland, Cypern og Tyrkiet. Derfor er det vigtigt at overholde de gode regler for smittebeskyttelse, når flere i og omkring bedriften tager på ferie. Karantænekravet er 48 timer. Det betyder, at du, dine ansatte, servicemedarbejdere eller andre besøgende ikke må have adgang til besætningen i 48 timer efter ophold i et land med udbrud af MKS. Det samme gælder, hvis man har besøgt en besætning i udlandet.

Ud over karantænekravet fremhæver Fødevarestyrelsen også disse særlige opmærksomhedspunkter:

- 1) at man er særlig opmærksom på ikke at hjembringe smitte via udstyr, herunder tøj, skydestok, våben, støvler, jagthund, kød og jagttrofæer, hvis man har været på jagt i udlandet og særligt i områder med udbrud af MKS,
- 2) at man er særlig opmærksom på ikke at hjembringe smitte via udstyr, herunder tøj, cykel, støvler m.m., hvis man har været i naturen i områder med udbrud af MKS.

Det er vigtigt, at det ikke kun er dig selv, som overholder reglerne, men at reglerne bliver kommunikeret til alle, som har deres gang på bedriften. Kun på den måde, kan vi holde smitten fra døren.

Hold dig opdateret på den aktuelle situation, hvis du skal ud at rejse – og specielt, hvis du skal besøge besætninger i udlandet.

Sådan beskytter du din besætning

- Ingen adgang i besætningen for personer, der inden for 48 timer har besøgt en udenlandsk besætning eller opholdt sig i områder med mund- og klovesyge.
- Før logbog over besøgende: En præcis registrering hjælper ved en eventuel smitteopsporing.
- Tjek transportmidler: Brug tjekvogn.dk i DANISH-ordningen for at kontrollere, om dyretransporter overholder karantæner regler.
- Følg myndighedernes anbefalinger. Hold dig opdateret på Landbrugs-Info og [Fødevarestyrelsens hjemmeside](http://Fodevarestyrelsens-hjemmeside).

